

6155

अनुक्रमणिका

प्रकरण १ ले. रंगो बापूजीचे घराणे.

स्वराज्याची शपथ, शिवाजीचे आश्वासन, ३-५. सचिवाची कारवाई, राजा-
रामाची तंबी, ६-९. वतनासाठी वंशजांची धडपड, ९-१०.

प्रकरण २ रे. रंगो बापूजीचा पूर्वरंग.

पेशव्यांच्या कैदेत छत्रपति, १३. चतुरसिंगाचा चरफडाट १४. छत्रपति-
निष्ठांची गुप्त खलबते, १६-२३. पेशवे आंग्रेज हातघाईवर २४.

प्रकरण ३ रे. राज्यक्रांतीच्या शेवटच्या घटका.

रावबाजी प्रतापसिंहाची मनधरणी करतो, २६. रावबाजी-अलपिष्टन मुलाखत
२७. पुणे पडले २८. छत्रपतीची फरपटणी, बापू गोखल्याचा पराक्रम, २९-३१.
चिटणिसाचे प्रसंगावधान, छत्रपति आंग्रेजाना मिळतात, ३२-३४.

प्रकरण ४ थे. आंगलाई पेचाची पहिली सरगांठ.

सातारा किल्ला जिंकण्याचा फार्स, अलपिष्टनाचा पहिला जाहीरनामा, ३६-३७.
वाईची बामणे साहेबावर खूष, बामणेतर गठवले, ३८-३९. आंग्रेज नि छत्र,
पतीच्या मुलाखति, मिरवणुका ४०-४४. वासोव्यावर राजपुत्राची हत्या, ४४.
प्रतापसिंहाचा जाहीरनामा, ४५.

प्रकरण ५ वे. सभोवारच्या छाया पडछाया.

मातोश्री आनंदीबाई, राजकुटुंबाचा छळ ४६-४८. दिवाणगिरी दिली नाही
म्हणून नातू छत्रपतीवर डूक धरतो, ४८-४९. अलपिष्टनाच्या ग्रांटडफला गुप्त
सूचना, ५०-५१. छत्रपतीचा जाहीरनाम्याला आक्षेप ५२-५३.

प्रकरण ६ वे. अखेर सातान्याला पाय लागले.

सातारचा दरबार, ग्रांटडफला मुतालकी, ५४-५६. चतुरसिंगाची अखेरची
धडपड, ५६-५७. रंगो बापूजी पडला एका बाजूला, कंपनी सरकारची नोकरी,
५७-६१.

प्रकरण ७ वे. ग्रॅण्टसाहेब गुरू नि छत्रपति चेला.

ग्रॅण्टफ छत्रपतीला राजकारणाचे शिक्षण देतो, ६२-६३. चित्पावन कारकुनाची टिंगलखोरी, ६४. ग्रॅण्टफची बखरीची योजना, ६५-६६. तहनाम्याचा काटेरी पिंजरा, ६८-७०.

प्रकरण ८ वे. सोनेरी पिंजऱ्यात सातारचा सिंह.

माईसाहेब नि नातूची खडाजंगी, ७१-७३. तहनाम्याची बळजबरी, ५ व्या कलमाची दगलबाजी, ७३-७५, दसऱ्याला ग्रॅण्टचा सत्कार, ७६. अलपिष्टनाची संभावीत हरामखोरी ७७-७८.

प्रकरण ९ वे. प्रतापसिंहाच्या प्रतापाने सातारच्या नंदनवन झाले.

महाराष्ट्रातला पहिला छापखाना, शहर-सुधारणा, शिक्षणाचा प्रसार, ग्रंथरचना नि प्रकाशन, ७९-८३. मराठे तरुण तरुणींना लष्करी शिक्षण, प्रतापसिंहाला सर्वाधिकार, ८४-८५.

प्रकरण १० वे. प्रतापसिंहाचा सर्वत्र जयजयकार.

कौटुंबीक घडामोडी ८७. ग्रॅण्टफचा जिद्दाला, ८८. अलपिष्टनाची प्रतापप्रशस्ति, ८९-९०. महाबलेश्वराची प्राणप्रतिष्ठा, ९१. प्रतापसिंहाला आंग्रिजी स्वभावाच्या खाचाखोचा समजतात ९२-९४.

प्रकरण ११ वे. कलिपुरुष बाळाजीपंत नातूची कारस्थाने.

नातूचे हेरगिरीचे यंत्र, ९६-९७. तरुण पिढीला नोकरीचे आमोष, ९७. जहागिर्यांचे सांधे नि बांधे, ९८-९९. सचिवाच्या भानगडी, १००-१०२. छत्रपतीची अक्कलकोटावर स्वारी, १०३-१०४. 'साहेब, आपण जाता. माझे काय ?' १०५.

प्रकरण १२ वे. भटी वर्चस्वाचा ज्वालामुखी धुमसू लागला.

ग्रामण्यांविषयी सामान्य विचार, १०६-१०७. शंकराचार्यांचा दौरा सक्तीने दक्षणा वसूल करण्याची छत्रपतीची मनाई, चिटणिसाच्या पाद्यपुजेब्राम्हण खवळतात, १०७-१११. चिंतामणराव सांगलीकराचे खोडसा जाहीरनामे, शंकराचार्यांवर कुरघोडी, १११-११२. गवर्नराच्या छावणीत भटांचा मोर्चा, ११३-११५. नाना शंकरशेटवर भटांचा बहिष्कार, ११६.

प्रकरण १३ वे. प्रतापसिंहाचे ब्राम्हणाना आव्हान.

कलीत क्षत्रिय नाहीत, मराठे लोक खडबडले, ११७-११९. अखिल भारतीय पंडितांची महासभा, तिचा छत्रपतीला अनुकूल निर्णय, १२०-१२२. प्रतापसिंह जातिसुधारणेत बहकतो, १२३-१२४.

प्रकरण १४ वे. नातूकंपूच्या कारस्थानांची उभारणी.

जहागीरदारांचा वाद विलायतेला पाठवला, १२६-१२७. बनावट पत्रांचा उपक्रम, १२७-१२८. नातूने गवर्नरला डागळले, १२९. लंडनच्या डायरेक्टर बोर्डाने पाठविलेली तलवार नि अभिनंदनाचे पत्र गवर्नर ग्रॉंट दडपून ठेवतो, १३०-१३१. सातारा पुण्याची छत्रपतिविरोधी संघटना, गवर्नरकडे छत्रपतिविरुद्ध नातूच्या कागाळ्या, नूसपेपरात गैरवांका मजकूर, १३१-१३३. नातू-सचिवाची पाप-युति, १३३-१३५.

प्रकरण १५ वे. नातूच्या ब्राम्हण-संघटनेचे स्वरूप.

रंगो बापूजीची वकील म्हणून मुंबईला नेमणूक, १३७. लाडविक रसिदंत नि छत्रपतीचा पहिला खटका, १३७-१३८. बनावट दस्तऐवजांची ब्राम्हणी गिरणी, खोटे कागदपत्र तयार होतात, १३९-१४२. नागो देवरावचा गोवाकट, १४३. आप्पासाहेब भोसल्याची व्यसने नि कारस्थाने, १४३-१४५. गवर्नर ग्रॉंटने भोळ्या लाडविकला बनवले, १४५-४६.

प्रकरण १६ वे. संत्री कटाच्या नाटकाची उभारणी.

पलटणचे शिपायी छत्रपतीवर उखडले, १४७-१४८. अंताजी वाघाचे, संत्रीकट नाटक, १४९-१५२. गोविंदराव दिवाणाला पकडण्यासाठी राजवाड्याला वेढा, १५३-१५४. गोऱ्या हपसरांचे कमिशन साताग्याला, चौकशी आंग्लई फार्स, १५५-१५७. नातूच्या गुप्त जबाब्या, १५७-१५८. खोड्या पुराव्याची मसलत फसली, १५९.

प्रकरण १७ वे. ओता ओता, आणखी तेल ओता.

लाडविकला उखडला, १६१. भाऊ लेल्याचा बनावट कागद विकण्याचा तडाका, १६२-१६३. कबूलीजबाबासाठी गोविंदराव दिवाणाचा छळ. १६३-१६५. कृष्णाजी भिडे नातूवर उलटला, १६५-१६६. बळवंतराव चिटणिसाला अटक, १६७-१६९. बाळकोबा केळकराकडून गोवा कटाचे कागद विकत

घेतले, खोट्या शिक्क्यांचे प्रदर्शन, १६९-१७१. कलकत्त्याने गवर्नर ग्रांटला तंबी दिली, शंकराचार्यांचा कबुली जबाब, १७२-१७३. शिक्के कागद एकजात बनावट, १७४. प्रकरण १८ वे. क्रांतिचक्र जोराने गरगरू लागले.

जोधपूरच्या कटाची उभारणी, मुधोजी ऊर्फ आपासाहेब भोसल्याची मनोरंजक माहिती, १७५-१७८. पांडोबा गयावळाची साडेसाती, १७९-१८२. गवर्नर ग्रांटची राज्यापहाराची चिथावणी, १८२-१८५. छत्रपतिविरुद्ध असंतुष्ट लोकांची कावकाव, १८५-१८७. गवर्नर ग्रांट थडग्यात गेला, त्याचे दापोर्डीचे भूत, १८८-१८९. रंगो बापूजी नि डॉ. मिलन कलकत्त्यापर्यंत तक्रार नेतात, बनावट पत्रवाल्यांची धरपकड नि जबाब्या, १८९-१९०. प्रतापसिंहाचा पुन्हा वेदोक्त राजाभिषेक, १९१.

प्रकरण १९ वे. यशवंतराव शिर्के याची लंडन-यात्रा.

रंगो बापूजीच्या मुंबईच्या खटपटी, कॅपटन कोगनची दोस्ती, मुंबई सरकारचा कोगनला इशारा, १९२-१९५. यशवंतराव शिर्केची माहिती, त्याची भाऊबंदकी, लंडनला जप्प्यासाठी नेमणूक, १९६-१९९. शिर्के मंडळीना प्रतिबंध, जहाजावरून उतरविले, जामिनक्या दंड वगैरे छळ, २००-२०२. सन १८३९ सालचा विलायतेचा १४४ दिवसांचा प्रवास, मनोरंजक माहिती, २०२-२०७

प्रकरण २० वे. कारन्याक गव्हर्नरचा सैतानी धिंगाणा.

आप्पासाहेब आंग्रेजी छावणीत जातो, २०८. सर जेम्स रिवेट कारन्याक गव्हर्नरची माहिती, २०९-२१०. कारन्याकला मुंबईचे कौन्सिलर नि नातू डागळतात, २१०. कारन्याक-कोगन खटका, २११. प्रतापसिंहासाठी चार गांठीचा फांस, २१२. कारन्याक प्रताप मुलाखत, प्रतापसिंह कारन्याकला धुडकावून लावतो, २१३-२२१

प्रकरण २१ वे. आंग्रेजानी छत्रपतीला भटी थडग्यात गाडले.

रंगोबाला छत्रपतीच्या शेवटच्या आज्ञा, २२२-२२४. साताप्याला मुंबई पुण्याचे लष्कर रवाना होते, प्रतापसिंहाचा निःशस्त्र सत्याग्रह, २२४-२२६. मध्यरात्री छत्रपतीला अटक करतात, लिंब गावात गाईम्हशीच्या गोठ्यात ठेवतात, पावसाळी गावोगाव ब्राम्हणलोक पेढे वाटतात, गोजराबाईचा गर्भपात, २२६-२३१.

राजाची पदच्युति बेकायदेशीर, २३१-२३२. आप्पासाहेबाला गादीवर बसवतात, प्रतापसिंहाला दरिद्री केले, बाळासाहेब . सेनापतीवर हिशोबासाठी वारंट, २३३-२३५.

प्रकरण २२ वे. महाराष्ट्राचा छत्रपति वनवासाच्या मार्गावर.

आप्पासाहेब भोंसल्याच्या राजाभिषेकाचे वर्णन, २३५-२३९. प्रतापसिंहाच्या जन्मठेपीला काशीच कां पसंत केली, रावबाजीचा ब्रम्हावर्ताचा थाट, तुलना, २३९-२४०. रंगो बापूजी मुंबईहून बेपत्ता होतो, २४१. वनवासाला सुरुवात, नाशिक पंचवटीच्या हद्दीत बाळासाहेबाचे सर्वस्व बुचाडण्यात येते, सेनापतीच्या बायकोची जंगलत प्रसूति, आमांशाच्या विकाराने बाळासाहेब सेनापतीचा मेण्यात मुर्दा पडतो, काशीला आगमन, २४२-२४४. छत्रपतीच्या पदच्युतीने लंडनात शिकें प्रभृतींची उडालेली तारांबळ, २४५-२४७.

प्रकरण २३ वे. जातिवंत अंग्रेज गृहस्थ खवळले.

सर चार्लस फोर्ब्स प्रभृति अंग्रेज मंडळी डायरेक्टर प्रोप्रायटर कोर्टापुढे तक्रार करतात, २४८-२५१. रंगो बापूजी अचानक माल्याला येऊन दाखल झाल्याची शिक्याला चिड्डी, कोगन पैसे पाठवून त्याला लंडनला आणतो, २५२-२५३. रंगो बापूजी हिंदुस्थानातून कसा निसटला, २५३-२५४. मुंबईच्या पेढ्यांवर नातूचा दरबारी दरोडा, २५५-२५६. प्रेत्ने करून लंडनला आलो, २५७. कोगनचे डॉ. मिलनला पत्र, २५९-२६०. लंडनच्या डाकेची मुंबईला थकडापकडी, २६१.

प्रकरण २४ वे. रंगोबाचा 'मन्हाठी' बाणा गाजला.

अंग्रेजी दोस्त आणि जनता यांचे पाठबळ रंगोबा मिळवतो, लंडनात भागोटीवाल्या हिंदूंचे बण्ड, २६२-२६४. ब्रिटिश इण्डियन सोसायटी, लंडन २६४. रंगो बापूजी गोवा कटाचा फोलकटपणा सिद्ध करतो, २६५. शिकें, चिटणीस, मुर्वे वकील हिंदुस्थानात परततात. २६६-२६७. रंगोबा मालट्याला उतरतो, लंडनला परत, २६७-२७०. लेखालेखी नि तोंडातोंडीचे युद्ध चालू होते, चार्लस थोरीसची छत्रपतिसेवा, २७०-२७२. लंडनच्या रंगोबाच्या हाकाटीचे हिंदुस्थानात तडसाद, २७३. रंगोबाचे इण्डिया हौसमध्ये पहिले मन्हाठी व्याख्यान, २७४-२७५. सर्व पुरावा पार्लमेण्टरी खर्चाने छापविण्याची खटपट, २७६.

प्रकरण २५ वे. भारत-सेवक जॉर्ज थॉमसनची कामगिरी.

दिवाण नातूची पेशवायी, २७७--२७९. सजन कारपेण्टरचा प्रतापसिंहाला काशीला आधार २७९--२८०. थॉमसन नि जोसेफ ह्यूम मार्फत रंगोबा कंपनीच्या कारभाऱ्यांना मोर्चे लावतो, २८१--२८२. थॉमसन हिंदुस्थानात येतो, मुंबई सरकारवर जाहीर आरोप करतो, प्रतापसिंहाची भेट घेतो, २८२--२८४. थॉमसन आणि ह्यूम प्रभृति मंडळी इण्डिया हौस आणि पार्लमेण्टला छेडतात, २८५--२९६. रंगो बापूजीचे लढाऊ प्रचारतंत्र, मुंबईची पातके लंडनच्या चन्हाऱ्यावर, २८७--२९०. रंगी बापूजीचे मोडी पुस्तक आणि पत्रव्यवहार, २९१--२९२.

प्रकरण २६ वे. समुद्रमंथनातले काळकूट.

राजाच्या अर्जाची टोलवाटोलवी, २९३--२९६. रंगोबाने कॉमन्सला धमकावले, २९६. प्रतापसिंह लॉर्ड हार्डिंजला सणसणीत दम भरतो, २९७--२९८. मेजर कारपेण्टरचा गवर्नर जनरलला सडेतोड जबाब, २९९. जंगली महाराजाचे दत्तविधान, ३००. चौकशी नाही, तर तिजोरी बंद--जोसेफ ह्यूमने नाक दाबले, लंडनच्या मुख्य प्रधान लॉर्ड रसेलची घांदल उडाली, ३०१--३०२. कंट्रोल बोर्डाचे चेअरमन सर जॉन हॉबहौस रंगोबाशी गोडीगुलाबी करतो, ३०२--३०३. रंगोबा लक्षावधि ब्रिटिश नागरिकांच्या सहाय्यांचे अर्ज तयार करतो, ३०३--३०४. रंगोबाच्या शिक्षाची अवस्था, ३०४-३०५. विलायतची पार्लमेण्ट निवडणूक, रंगोबाची कॉमन्सकडे तक्रार, ३०५-३०७. रॉबर्टसन नि कोगन यांचे मृत्यू, ३०७--३०८. प्रतापसिंहाच्या मृत्यूचे पत्र आले, ईश्वरे मोठा घात केला, ३०८-३०९.

प्रकरण २७ वे. राजा मेला, तरी न्याय मेला नाही.

रंगोबाचा करारी निश्चय, ३१०. प्रतापसिंहाचे रंगो बापूजीला गुप्त पत्र, ३११--३१४. काशीला आली सातारी भुतावळ, त्यांची काशीची कारस्थाने, ३१५--३१७. हॉबहौसचा डलहौशीला आगाऊ इषारा, रंगो बापूजीचा त्यावर उतारा, दोस्त नि दुषमानांना एकवटण्याचा संदेश, ३१७--३१८. लंडनातले चार्टिस्टांचे बंड, ३१९. ब्राम्हण दगा करण्यास चुकणार नाहीत, रंगोबाचा इषारा, ३२०--३२१. नातूने गोविंदराव दिवाणाला उठवले, ३२२. आप्पासाहेब

भोसल्याचा मृत्यु, दत्तक अमान्य, सातारचे राज्य खालसा, ३२३. काशीकरांची उपासमार, ३२४. हिंदुस्थानात फण्ड जमविण्याची रंगोबाची सूचना, ३२५-३२६.

प्रकरण २८ वे. ग्रंथ आटोपला तरी प्रवचन चालूच.

इंग्रेज दोस्तांचे पार्लमेण्टात आकांडतांडव, ३२७. ज्वलज्जहाल लेखांबाबत आणि बेफाट व्याख्यानांबाबत रंगो बापूजीवर सरकार खटला कां भरत नाही, ३२८. नातू काशीला येऊन, प्रतापसिंहाच्या राणीकडून राज्याचा बेदावा लिहून घेतो, ३२०. नातू संन्यास घेऊन काशीला मरतो, ३३१-३३२. रंगोबा राणीच्या बेदाव्याला धुडकावतो, ३३२-३३३. ग्रहावर्ताची हालहवाल, ३३५-३३६. रंकाचा राव अजिमुल्लाखान, त्याचे लंडनातले चाले, ३३७-३३८. कंट्रोल बोर्डाला रंगोबाचे जहाल आव्हान, ३४०.

प्रकरण २९ वे. कायदेबाजीचा अट्टहास फोल ठरला.

काशीकरांची फसवणूक झाली, गोजराबाईचा सातारला मृत्यू, ३४२. इंग्लिश दोस्तांची कामगिरी, ३४३-३४४. प्रतापसिंहाच्या आत्मयज्ञाची फलश्रुति, ३४४-३४५. लंडनात रंगोबाचा जाहीर सन्मान, ३४५-३४६. रंगो बापूजी-विषयी आंग्लपत्रांचे अभिप्राय, ३४७-३४९. रंगोबा मुंबईला येतो, मुंबई सरकार त्याची सरबराई ठेवते, ३५०-३५२. रंगोबा काशीला खाना, नेमणुकीची रक्कम वसूल करतो, ३५३. परळच्या बंगल्यात झीलसाहेबाचा मृत्यू, रंगो बापूजीची गुप्त प्रतिज्ञा, ३५३-३५४. सातारच्या राजघराण्याची वाताहात, ३५४-३५५.

प्रकरण ३० वे. सत्तावनच्या बंडात रंगो बापूजीचे स्थान.

राइश्वराला कलमदान नि पागोटे वाहून रंगो बापूजी सर्वसंगत्याग करतो, ३५६. रंगोबाचा उत्तर हिंदुस्थानाचा अज्ञातवासाचा प्रवास नि परिस्थितीची पहाणी, ३५८-३५९. रंगोबाची लढाऊ गुप्त संघटना, ३६०-३६४. दिल्लीच्या उठावाचे दक्षिणेत वादळ, सचिवाचे आंग्रेजाशी कारस्थान, शिंदकर रंगो बापूजीला पकडून देववतो, ३६४-३६८. पकडल्यानंतर काय झाले, ३६९-३७०. रंगोबाचे पुतणे वामनराव यांची माहिती, ३७१-३७२. शेवटची एक आठवण ३७३.

परिशिष्टाची अनुक्रमणिका.

- (१) दादजी नरस प्रभूच्या गुमास्त्याचे यजितपत्र. पा. ३७५
- (२) मुअज्जीम बादशहाचे शाहूला पत्र, ३७६.
- (३) भोरचा पंतसचीव. पा. ३७७.
- (४) रंगो बापूजी ईस्ट इण्डिया कंपनीच्या नोकरीत. ३८०.
- (५) रंगो बापूजीचे छत्रपति प्रतापसिंहाला पत्र. ३८३.
- (६) प्रतापसिंहाची आठ पत्रें. पा. ३९३-४०२.
- (७) बळवंतराव चिटणिसाला नातूची बदसह्या. ४०२.
- (८) छत्रपतीचे पार्लमेंटला २ अर्ज. पा. ४०५-४१८.
- (९) छत्रपतिद्रोही कटबाजांच्या जबाब्या. ४१८-४५०.
- (१०) नातू कटांतल्या लोकांची माहिती. ४५०-४५४.
- (११) गोवा कटाचे खोटे शिक्रे. (साचित्र). ४५४-४५६.
- (१२) चतुरसिंग भोसले यांचे त्रोटक चरित्र. ४५६-४६३.
- (१३) रंगो बापूजीचे पार्लमेंटपुढे दिलेले व्याख्यान. ४६४-५४४.
- (१४) आप्पासाहेब भोसल्याने दत्तक कसा घेतला. ५४४.
- (१५) बाळाजी नारायण नातू. ५४५-५५०.
- (१६) रंगो बापूजी ब्राम्हण नव्हे. (सावरकरांची चूक.) ५५०-५५२.
- (१७) प्रताप-प्रशस्तीचे डायरेक्टर बोर्डाचे इंग्रजी पत्र. ५५२.
- (१८) मर्द प्रभूवीर सीताराम रंगराव गुप्ते. ५५३.
- (१९) स्टोरी ऑफ सातारा ग्रंथावरील नरसोपंत केळकरांचा अभिप्राय. ५५५.
- (२०) दोन दांगडी पोवाडे. ५६२-५६८.
- (२१) रंगो बापूजीच्या तसबिरीची कहाणी. ५६९.
- (२२) जंगली महाराज ऊर्फ शहाजीराजे भोसले यांची समाधी. ५६९-५७०.
- (२३) रंगो बापूजीचे वंशज. ५९९-६००,